

при общата българска оскъдия прѣзъ това врѣме на подобни, или, ако призове, не е въ състояние да ги възнагради, благодарение на разврата и модата, внесени срѣдъ него. Пъкъ и чуждитѣ влияния биха ги прокудили съ интриги. Къмъ 1875 г. състоянието на работитѣ дохожда до тамъ, че простото и бѣдно население почва да се отказва отъ екзархията, защото трѣбвало по екзархийския уставъ, да плаща владина, отъ която мислило, че е избавено¹⁾. Прѣди него се е билъ отказалъ вече и владиката му отъ избора за членъ на св. Синодъ въ Цариградъ²⁾.

Дали, обаче, тѣзи обвинения срѣщу Виктора сж прави, още не може да се твърди съ положителностъ. Едно е ясно, че когато отрицателнитѣ въздѣйствия надъ едно невѣжественно население нахлуятъ отъ всички страни съ всичката своя саблазнъ, отдѣлната личностъ не може да направи нищо, съ каквато енергия и, съ колкото голѣма сила да излѣзе срѣщу тѣхъ. А за отрицателни въздѣйствия надъ Нишъ и Нишко може да се говори отъ този день, прѣзъ който сръбската корона можа да се украси на 1833 год. съ най-хубавитѣ си диаманти: Зайчаръ, Неготинъ и Княжевецъ.

При все това, слѣдъ войната за нашето освобождение, Сърбия не можа така лесно да си присвои Поморавия, макаръ да се намѣси въ войната слѣдъ падането на Плъвенъ, когато рускиятъ успѣхъ бѣше вече осигуренъ, за да я окупира. Дори общественото мнѣние въ Бѣлградъ дохожда до тамъ, щото да иска употрѣбата на военна сила срѣщу Русия, само и само Сърбия да си задържи нишкия пашалкъ. Ристичъ приготвя обширенъ меморъ до руския императоръ, а полковникъ Лешанинъ по заповѣдъ на кралъ Милана отива съ мисия въ Одринъ да осуети намѣрението па руситѣ, рѣшили да изпратятъ 6000 войника, за да изпждятъ сърбитѣ отъ нишко³⁾. И ако Нишъ и Лѣсковецъ останаха по договора въ Салъ-Стефано на Сърбия, това не се дължи на сръбски етнографически или исторически права, а на политически съображения: руситѣ скланятъ да задоволятъ сърбитѣ за смѣтка на българитѣ, слѣдъ като не сж можали да напра-

¹⁾ Вижъ: в. „Право“, г. VI, бр. 3, стр. 11 отъ 15 мартъ 1871; сжщия вѣстникъ, г. IV, бр. 40, стр. 160 отъ 29 ноем. 1869; — в. „Напрѣдъкъ“, г. IX, бр. 39, стр. 155 отъ 26 апр. 1875 и „День“, г. I, бр. 22, стр. 5 отъ 7 юли 1875.

²⁾ „Напрѣдъкъ“, г. IX, бр. 26, стр. 103 отъ 25 януари 1875.

³⁾ Българинъ, г. I, бр. 36, стр. 2 отъ 18 февруари 1878 г.